

Verkennde natuurtoets

Oenerweg 38 te Heerde

in het kader van renovatie, sloop en nieuwbouw

Natuurlijk Doen
Projecten

20 mei 2024

COLOFON

Titel	Verkennde natuurtoets in het kader van renovatie, sloop en nieuwbouw
Betreft	Omgevingswet - inzake activiteiten die de natuur betreffen
Locatie	Oenerweg 38 te Heerde
Projectcode	24CUL03
Uitvoering	Natuurlijk Doen Ecologie Deventerweg 65 7245 PJ Laren
Contactpersoon/ Rapportage	S. Boucherie - ecologisch adviseur info@natuurlijk-doen.nl - 06 456 55 123
Opdrachtgever	Familie Van Lohuizen
Contactpersoon	Jan-Olaf Tjabringa - projectleider Gebiedsontwikkeling Cultuurland Advies
Datum	20 mei 2024 ¹
Status	Definitief

¹ Bijgewerkt op 20-10-2025 naar aanleiding van advies Omgevingsdienst Veluwe

Aansprakelijkheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving (Omgevingswet). Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Garanties over aan-/afwezigheid van planten en dieren zijn niet te geven. Daarvoor is de aard en de opzet van een quickscan niet toereikend. Daarbij is het een eenmalige momentopname en houdt het geen rekening met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderingen in terreingebruik en -beheer. Ook dient er rekening te worden gehouden met veranderingen in wet- en regelgeving. De geldigheidsduur van de rapportage bedraagt voor de zwaarder beschermde soorten maximaal 3 jaar. Natuurlijk Doen Projecten is niet aansprakelijk voor beslissingen die de opdrachtgever neemt naar aanleiding van het door Natuurlijk Doen Projecten uitgevoerde onderzoek. Daarnaast is Natuurlijk Doen Projecten niet aansprakelijk voor gevolgschade of voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van uitgevoerde onderzoeken door Natuurlijk Doen Projecten.

© Natuurlijk Doen Projecten (2024)

Niets uit dit rapport mag openbaar worden gemaakt of gepubliceerd door middel van druk, fotokopie of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Natuurlijk Doen Projecten of de opdrachtgever.

Omslagfoto: Impressie van het plangebied. Bronvermelding: foto's zijn door de auteur gemaakt tijdens veldbezoek, tenzij anders aangegeven.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding en doel	
1.2	Beschrijving locatie en ingreep	
1.3	Opzet onderzoek	
1.4	Kwaliteitsborging	
2	SOORTENBESCHERMING	9
2.1	Vaatplanten	
2.2	Broedvogels	
2.3	Vleermuizen	
2.4	Grondgebonden zoogdieren	
2.5	Algemeen	
3	GEBIEDSBESCHERMING	20
3.1	Natura 2000	
3.2	Provinciaal beschermde gebieden	
4	RODE LIJST	22
4.1	Resultaten en effectbeoordeling	
4.2	Maatregelen zorgplicht	
5	CONCLUSIES EN ADVIES	24
5.1	Overzicht van de bevindingen	
5.2	Conclusies en aanbevelingen	
	BIJLAGE 1 SAMENVATTING WETTELIJK KADER	27

1 INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt de aanleiding en het doel van het uitgevoerde onderzoek beschreven. Ook wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de beoogde ingreep. Daarnaast komt ook de methode van het onderzoek aan bod.

1.1 Aanleiding en doel

In opdracht van de initiatiefnemer, familie Van Lohuizen, voerde Natuurlijk Doen Projecten een verkennende natuurtoets uit aan de Oenerweg 38 te Heerde. De initiatiefnemer heeft het voornemen om de locatie de huidige boerderij te renoveren en de overige gebouwen/schuren te slopen. Daarna worden er nieuwe woningen gebouwd en wordt het terrein heringericht. Op voorhand is niet uitgesloten dat de ontwikkelingen leiden tot schadelijke effecten op beschermde soorten. De ingreep is daarom getoetst aan de Omgevingswet, inzake activiteiten die de natuur betreffen. Het onderzoek dient ter beantwoording van de volgende vragen:

- Komen er (mogelijk) beschermde soorten van de Omgevingswet voor in (de directe omgeving van) het plangebied?
- Wat zijn de mogelijke effecten van het voornemen op deze soorten?
- Liggen binnen het invloedsfeer van het project beschermde natuurgebieden (Natura 2000, GNN en andere provinciaal beschermde natuurgebieden) en zijn negatieve effecten op deze gebieden wel of niet op voorhand uit te sluiten?
- Leidt de voorgenomen ingreep tot kap van beschermde houtopstanden?
- Is aanvullend onderzoek of planaanpassing nodig?

Voor het onderzoek voldoet in eerste instantie een verkennende natuurtoets: een kort onderzoek op basis van een beknopt bronnenonderzoek en een veldbezoek, waarbij een deskundige inschatting wordt gemaakt van de mogelijke aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Ook wordt het effect van de ingreep op nabijgelegen Natura 2000-gebieden of provinciaal beschermde natuurgebieden, zoals Gelders Natuurnetwerk, beoordeeld. De natuurtoets betreft een momentopname, er kan dus geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur. De verkennende natuurtoets kan leiden tot uitvoeriger onderzoek of een advies voor mitigerende/compenserende maatregelen. De geldigheidsduur van resultaten bedraagt voor zwaarder beschermde soorten maximaal drie jaar.

1.2 Beschrijving locatie en ingreep

Het plangebied is gelegen aan de Oenerweg 38 in het buitengebied van Heerde. Het ligt in het overwegend agrarische gebied ten zuiden van Heerde, tussen het Apeldoorns kanaal en de IJssel (zie afbeelding 1.1 en 1.2). Het plangebied bestaat uit een voormalig boeren erf, met de boerderij en verschillende opstallen, waaronder de voormalige kippenschuur, koeienstal, varkensstallen, werkplaats en hooimijt. De boerderij heeft een rieten kap op houten gebinten. Het woongedeelte ligt op de zuidzijde en de deel daarmee aan de noordkant. De muren bestaan uit steens gemetselde bakstenen zonder spouw en de rieten kap is aan de binnenzijde niet afgetimmerd. Verder heeft de boerderij een gemetselde schoorsteen en een houten aanbouw met plat dak. De boerderij is in matige staat; in de muren aan de voorzijde zitten her en der scheuren en het rieten dak is aan vervanging toe.

In de loop der jaren zijn er verschillende schuren en andere opstallen op het terrein gebouwd. De koeienstal (K op afbeelding 1.1) met aangebouwde tractorstalling bestaat voornamelijk uit hout,

maar heeft ook deels gemetselde muren (gasbetonblokken) en heeft een golfplaten dak. Er zijn geen spouwmuren en het dak is niet afgewerkt. De varkensstal (V op afbeelding 1.1) is steens en halfsteens gemetseld, eveneens met golfplaten dak. Ook hier is geen spouwmuur aanwezig en het dak enkellaags. De voormalige kippenschuur en werkplaats (K op afbeelding 1.1) is ook gemetseld zonder spouw en voorzien van golfplaten dak. Het dak is bij de werkplaats geïsoleerd geweest met glaswol, maar het grootste deel hangt los of is verdwenen. Ook de zeugenstal (Z op afbeelding 1.1) achter de kippenschuur is gemetseld en heeft eveneens een golfplaten dak. Ook hier zijn muren en het dak enkelwandig. Naast deze schuren staan er nog enkele kleine afdakjes op het terrein voor de opslag van kleine werktuigen.

Het erf is (half-) verhard en intensief in gebruik geweest, maar heeft nu enkele jaren geen onderhoud gehad. Dit is te zien aan de verwilderde begroeiing. Er groeien verschillende gras- en kruidachtigen her en der op het terrein. Tevens staan er verschillende struiken, zoals hulst, en is er opschot van es. De afbeeldingen 1.3 t/m 1.14 geven een impressie van het plangebied.

De opdrachtgever is voornemens de schuren en opstallen te slopen, met uitzondering van de boerderij en de hooimijt. Daarna zullen nieuwe woningen worden gebouwd op het terrein en zal het erf opnieuw worden ingericht. De boerderij wordt gerenoveerd. Er worden geen bomen gekapt en de begroeiing rond het erf blijft zoveel mogelijk behouden. De ingrepen vallen onder de noemer "ruimtelijke ontwikkeling en inrichting".

1.3 Opzet onderzoek

De verkennende natuurtoets bestaat uit een beknopt literatuuronderzoek (verspreidingsatlassen, websites etc.), een veldbezoek en rapportage met bevindingen en advies. Voor het bronnenonderzoek zijn de NDFG-gegevens van de afgelopen 5 jaar binnen een straal van 2 kilometer rond de projectlocatie opgevraagd. Indien nodig zijn daarnaast gegevens opgezocht via verspreidingsatlassen en -websites. De locatie is op 2 april 2024 bezocht door S. Boucherie (ecologisch adviseur). Tijdens dit onderzoek is de locatie van de ingreep verkend op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Daarbij is in het bijzonder gelet op (mogelijke) verblijfplaatsen van marterachtigen, jaarrond beschermde nesten en verblijfplaatsen van huismus, gierzwaluw, uilen en vleermuizen en de geschiktheid van het gebied als foerageergebied voor verschillende soorten.

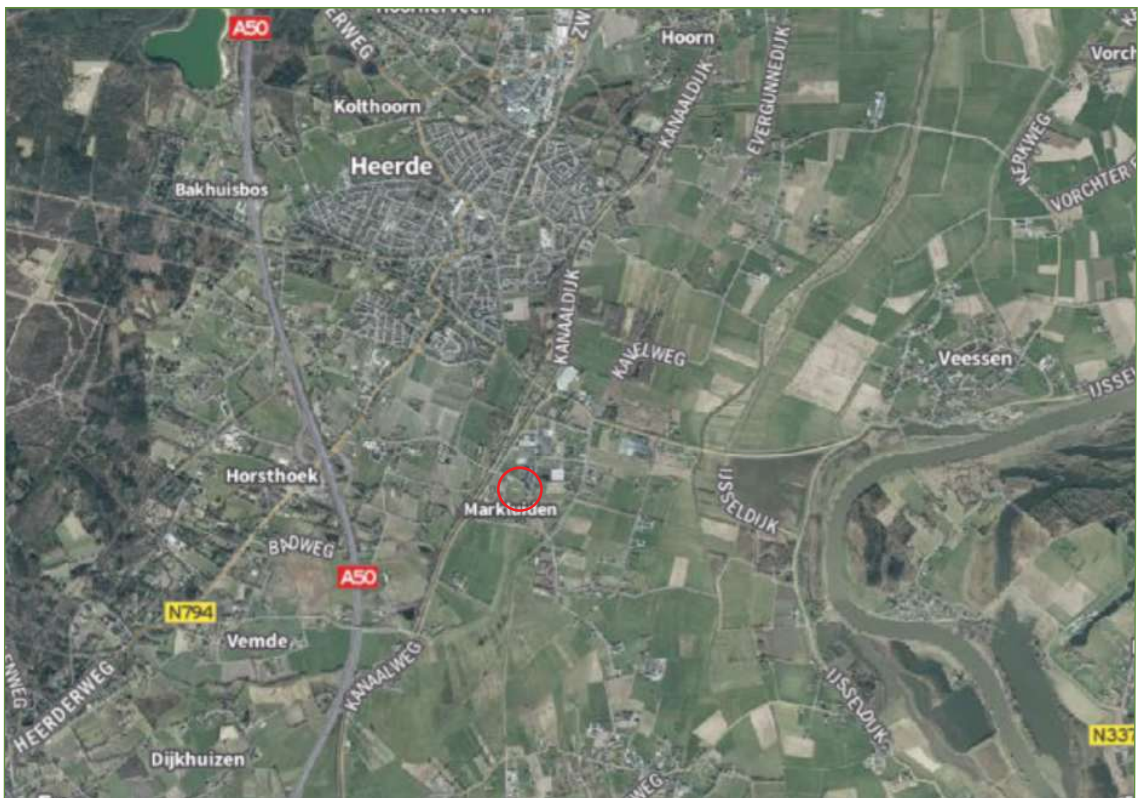
1.4 Kwaliteitsborging

Door de inzet van deskundigen op gebied van ecologie en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethoden is de kwaliteit van het onderzoek zoveel mogelijk gewaarborgd. Natuurlijk Doen Projecten volgt de richtlijnen van het Netwerk Groene Bureaus (NGB), soortinventarisatieprotocollen van het NGB en richtlijnen kennisdocumenten van BIJ12. Toetsing van de aanpak en uitwisseling van ervaringen met gemeente, provincie en collega-onderzoekers vindt plaats op regelmatige basis. Daarbij werkt Natuurlijk Doen Projecten nauw samen met de ecologische adviesbureaus Ruimte voor Advies, Harleman Natuur en Landschap, Mossink Ecologie en De Slijpkruik Ecologie.

Garanties over aan-/afwezigheid van planten en dieren zijn niet te geven. Daarvoor is de aard en de opzet van een quickscan niet toereikend. Daarbij is het een eenmalige momentopname en houdt het geen rekening met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderingen in terreingebruik en -beheer. Ook dient er rekening te worden gehouden met de veranderingen in wet- en regelgeving. De geldigheidsduur van de rapportage bedraagt voor de zwaarder beschermde soorten maximaal 3 jaar.

Afb. 1.1 - Globaal overzicht plangebied (geel) en onderzoeksgebied (oranje); B=boerderij, K=kippenschuur, Z=zeugenstal, V=varkensstal, K=koeienstal en H=hooimijt. Bron ondergrond: pdok (2022).

Afb. 1.2 - Globale ligging onderzoeksgebied Oenerweg 38 te Heerde (rode cirkel) ten opzichte van de bebouwde kom van Heerde. Bron ondergrond: pdok (geraadpleegd: mei 2024).

Afb. 1.3 - Boerderij (oostzijde)

Afb. 1.4 - Boerderij-deelzijde, op de achtergrond varkensstal

Afb. 1.5 - Zeugenstal

Afb. 1.6 - Zicht op westkant boerderij, links varkensstal en rechts zeugenstal

Afb. 1.7 - Zicht op koeienstal met links varkensstal

Afb. 1.8 - Achter de varkens- en koeienstal

Afb. 1.9 - Varkensstal

Afb. 1.10 - Koeienstal met tractorstalling (rechts)

Afb. 1.11 - Noordzijde koeienstal

Afb. 1.12 - Hooiberg met garage

Afb. 1.13 - Zicht langs boerderij op kippenschuur

Afb. 1.14 - Kippenschuur met daarachter de zeugenstal

2 SOORTENBESCHERMING

De Omgevingswet maakt onderscheidt tussen activiteiten met gevolgen voor Natura 2000-gebieden of bijzondere nationale natuurgebieden en activiteiten met betrekking tot dieren of planten in het wild. Het onderdeel 'activiteiten met betrekking tot dieren of planten in het wild' bestaat uit een verkennende inventarisatie naar de (potentiële) aanwezigheid van beschermde dier- en plantensoorten en de beoordeling of er van het voornemen een (in)direct effect op deze soorten uitgaat. Is er sprake van (een mogelijke) aanwezigheid van een beschermde soort, dan zijn vervolgstappen als soortgericht onderzoek en/of planaanpassing nodig. Dit hoofdstuk beschrijft per soortgroep de bevindingen voor het onderzochte plangebied.

2.1 Vaatplanten

In de NDFD-data is één waarneming van een beschermde vaatplant bekend op grotere afstand van het plangebied (< 1500 meter): Kartouizer anjer (1 ex., 2019). Tijdens het veldbezoek zijn deze soort en ook geen andere beschermde soorten aangetroffen in het plangebied. Dat viel ook niet te verwachten. Het plangebied is jarenlang intensief in gebruik geweest als agrarisch erf. Het is (half-)verhard en de afgelopen jaren verruigd. Er staan algemene gras- en kruidachtigen aangetroffen, zoals paardenbloem, straatgras, zuring en brandnetel, maar voor beschermde of bijzondere soorten is het terrein niet geschikt. Ook de aangelegde voortuin met algemene tuinplanten is ongeschikt voor beschermde of bijzondere soorten. Het cultureel ingerichte en intensief in gebruik geweest zijnde plangebied voldoet niet aan de eisen die beschermde en bijzondere soorten stellen aan hun habitat.

Het plangebied leent zich niet voor bijzondere vegetaties. Door het voormalige beheer, de voedselrijkdom, intensieve betreding en het ontbreken van zeer specifieke biotopen waar beschermde planten worden aangetroffen, is aanwezigheid van beschermde vaatplanten uit te sluiten binnen het plangebied.

Effect

Binnen het plangebied komen geen beschermde vaatplanten voor en deze worden ook niet verwacht. Het is uitgesloten dat de ingreep een negatief effect heeft op beschermde planten. Er zijn geen vervolgstappen nodig ten aanzien van beschermde planten.

2.2 Broedvogels

Alle inheemse vogels zijn beschermd, evenals hun nesten wanneer die in gebruik zijn. Van een aantal vogelsoorten is het nest jaarrond beschermd, dus ook buiten het broedseizoen. Voor het aantasten van dergelijke nestplaatsen is een vergunning vereist. Het gaat bijvoorbeeld om soorten die niet zelf hun nest bouwen, maar voor een belangrijk deel afhankelijk zijn van menselijke bebouwing, soorten die jarenlang dezelfde locatie gebruiken of soorten waarvan het nest ook buiten de broedperiode als rust- en verblijfplaats gebruikt wordt. Ook andere onderdelen van de leefomgeving van belang voor het functioneren van een jaarrond beschermd nestplaats zijn beschermd, zoals jachtgebied van uilen en roofvogels of schuil- en slaapplekken van huismussen. Van de overige vogelsoorten zijn de nesten beschermd wanneer deze gebruikt worden voor voortplantingsdoeleinden.

Tijdens het veldbezoek is de onderzoekslocatie onderzocht op geschiktheid als nestplaats voor vogels.

Broedvogels categorie 1 t/m 4 (jaarrond beschermde nesten)

- Roofvogels, oehoe, ransuil, roek, ooievaar, grote gele kwikstaart:
Uit NDFF zijn in de nabije omgeving van het onderzoeksgebied (< 1km) waarneming bekend van boomvalk, buizerd, havik, ooievaar en sperwer. Grote gele kwikstaart, roek, slechtvalk en wespandief worden op grotere afstand gemeld. Oehoe en zwarte wouw worden niet vermeld binnen de invloedssfeer van het onderzoeksgebied. Vanuit het plangebied zelf en de directe omgeving zijn waarnemingen bekend binnen de NDFF-data van buizerd en ransuil. Tijdens het veldbezoek zijn bovengenoemde soorten niet gezien of gehoord. Er zijn in de bomen rondom het onderzoeksgebied geen grote nesten, horsten of holtes in bomen, die als nestplaats voor roofvogels, ransuil, roek of ooievaar kunnen dienen. Daarbij blijven alle bomen behouden. Hiermee is binnen de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden de aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen van roofvogels en uilen die in bomen nestelen uitgesloten. Grote gele kwikstaart nestelt uitsluitend in de directe omgeving van (stromend) water. Voor deze soort ontbreekt eveneens geschikt broedbiotoop in het plangebied;
- Gierzwaluw en huismus:
Voor gierzwaluw en huismus zijn in de NDFF-data waarnemingen bekend in de nabije omgeving van het plangebied. Onderzoek in het veld moet uitwijzen of het plangebied mogelijkheden biedt voor jaarrond beschermde verblijfplaatsen voor deze soorten. Voor gierzwaluw zijn de gevels wellicht hoog genoeg (> 3 meter) en de aanvliegmogelijkheden geschikt, echter het ontbreekt aan openingen groot genoeg voor gierzwaluw om in te vliegen en/of geschikte nestlocaties door het ontbreken van spouwen. Daarbij nestelt gierzwaluw in Nederland vrijwel uitsluitend binnen de bebouwde kom; de waarnemingen in NDFF zijn overvliegende exemplaren. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van gierzwaluw wordt daarom uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek is geen huismus gezien of gehoord. De boerderij staat al een aantal jaar leeg, wellicht zijn de huismussen weggetrokken toen het voedselaanbod wegviel. Tevens zijn de daken van de schuren en stallen minder geschikt voor huismus door het ontbreken van holle ruimtes onder de dakbedekking. Soms worden huismussen aangetroffen in holtes in de rieten kap; dat is hier niet het geval. Er zijn ook geen nesten of nestrestanten waargenomen. Jaarrond beschermde nestplaatsen van huismus in het plangebied zijn niet aanwezig. De aanwezigheid van huismus wordt uitgesloten;
- Kerkuil en Steenuil:
In de NDFF-data zijn meldingen bekend van steenuil in en nabij het plangebied. In de verdere omgeving (> 1 km) is ook kerkuil gemeld. Tijdens het veldbezoek zijn geen aanwijzingen gevonden die op de aanwezigheid van deze soorten in of nabij de bebouwing duiden. Er is gezocht naar sporen, zoals uitwerpselen/krijtsporen, etensresten of braakballen in het plangebied, maar deze zijn niet aangetroffen. In de open koeienstal kunnen kerkuil en steenuil rusten en jagen, maar hier zijn geen sporen van aangetroffen. Er is geen toegang tot de overige bebouwing voor deze uilen. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen nestkasten voor uilen aangetroffen in het onderzoeksgebied. Hoewel het gebied geschikt kan zijn als leefgebied voor zowel kerkuil als steenuil, wat na de ingreep het geval blijft, is de aanwezigheid van kerkuil en steenuil uitgesloten in het plangebied.

Het plangebied kan wel worden gebruikt als foerageergebied door de broedvogels van categorie 1 t/m 4. Dit is echter na de ingreep eveneens het geval.

Categorie 5-soorten (nesten in sommige gevallen jaarrond beschermd)

Er zijn verschillende meldingen in de NDFF-data van categorie 5-soorten in en nabij het plangebied, waaronder blauwe reiger, groene specht, grote bonte specht, ijsvogel, koolmees en pimpelmees. In en nabij de bebouwing zijn tijdens het veldbezoek geen nesten of nestrestanten aangetroffen van broedvogels categorie 5. Het is echter niet uitgesloten dat algemene soorten als koolmees, pimpelmees en spreeuw in of nabij het plangebied voorkomen en broeden.

Van de soorten die zijn opgenomen in categorie 5 op de lijst met jaarrond beschermde nesten is het nest alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende ecologische redenen of omstandigheden dit rechtvaardigen. Dit betekent in de praktijk vooral wanneer er weinig tot geen alternatieven in de omgeving zijn en/of wanneer het een relatief groot deel van de populatie betreft. In dit geval zijn er volop alternatieven in de omgeving beschikbaar waardoor de staat van instandhouding met zekerheid niet in het geding komt en de eventuele nesten van deze soorten niet jaarrond beschermd zijn. Van deze soorten is het nest alleen beschermd in de periode dat het voor de voortplanting gebruikt wordt, ofwel vanaf de nestbouw totdat de jongen het nest permanent en vrijwillig verlaten hebben.

Overige broedvogels

Er zijn in de opgaande begroeiing en in de bebouwing (mogelijkheden voor broedgevallen van algemene broedvogels, zoals merel, roodborst en winterkoning. Tijdens het broedseizoen is er een grote kans op broedgevallen van deze soorten. Tijdens het veldbezoek zijn in de schuren nestrestanten aangetroffen van algemene broedvogels. De werkzaamheden kunnen een negatief effect hebben op broedende vogels en leiden tot aantasting van nesten.

Effect

Van vaste, jaarrond beschermde rust- of voortplantingsplaatsen categorie 1 t/m 4 van vogels is geen sprake en doen zich derhalve geen effecten voor. Als foerageergebied blijft het na de ingreep beschikbaar. Nader onderzoek naar deze soorten is niet nodig.

Een negatief effect kan tevens optreden voor vogels met jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen categorie 5 en algemene broedvogels wanneer de werkzaamheden binnen het broedseizoen én binnen de invloedssfeer worden uitgevoerd. Nesten kunnen worden vernield of dusdanig verstoord dat broedvogels hun nest definitief verlaten, dit leidt tot een verbodsbepaling zoals genoemd in Omgevingswet; Bal artikel 11.37 lid 1b (opzettelijk vernielen, beschadigen of weghalen van nesten of rustplaatsen) en lid 1d (opzettelijk verstoren).

2.3 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn zwaar beschermd vanuit de Europese Habitatrictlijn. Geschikte verblijfplaatsen zijn vaak beperkt beschikbaar. Door sloop en renovatie zijn de laatste decennia veel potentiële verblijfplaatsen verdwenen. Niet alleen verblijfplaatsen, maar ook lineaire, doorlopende landschapselementen waarlangs vleermuizen zich verplaatsen tussen slaapplek en foerageergebied (zogenaamde vliegroutes) en essentieel foerageergebied zijn beschermd.

Tijdens het veldbezoek is gekeken welke soorten redelijkerwijs of mogelijk aanwezig zijn. Dit gebeurt aan de hand van het landschap, de omgeving en gekend verspreidingsbeeld. Tevens is onderzocht welke functies voor vleermuizen in het plangebied voor kunnen komen (Vleermuisprotocol 2021, NGB). Hierbij wordt gekeken welk effect de voorgenomen activiteit heeft op

het leefgebied en de (mogelijke) verblijfplaatsen van vleermuizen. Foerageergebied en vliegroutes zijn alleen beschermd als ze essentieel zijn voor een goede lokale instandhouding van de soort.

In de directe omgeving van het plangebied worden met name gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis verwacht. Deze soorten worden in de NDFF-data in een straal van 2 km genoemd, maar niet in of nabij het plangebied. Verder zijn er meldingen van gewone grootoorvleermuis en watervleermuis op meer dan 1500 meter afstand van het plangebied, rustend of foeragerend. De verkenning in het veld moet uitwijzen of het plangebied mogelijk geschikte holten of sporen van een verblijfplaats vertoont of dat het gebied in gebruik is als essentieel foerageergebied of vliegroute.

Verblijfplaatsen

Een aantal in Nederland voorkomende vleermuissoorten wordt voornamelijk in gebouwen aangetroffen, waaronder gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Een voorwaarde is dat er geschikte, toegankelijke ruimtes voor vleermuizen aanwezig zijn, zoals spouwen en/of ruimtes onder dakbedekking. Daarnaast zijn er vleermuissoorten die hoofdzakelijk in bomen verblijven, zoals watervleermuis. Holten, scheuren en ruimtes achter losse stukken bast vormen bijvoorbeeld geschikte verblijfplaatsen. Er zijn ook soorten die zowel in bomen als in gebouwen worden aangetroffen, zoals de ruige dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis.

Tijdens het locatiebezoek is de bebouwing uitvoerig geïnspecteerd op aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen. Geen enkel gebouw heeft een spouw. In de muren van de schuren en stallen zijn geen openingen aangetroffen die toegang geven aan vleermuizen om in beschutte ruimtes te komen en daar verblijfplaatsen te hebben. De golfplaten daken zijn niet afgemimmerd aan de binnenzijde; hier zijn dus geen ruimtes aanwezig. Aan de voorzijde van de boerderij zijn wel openingen aangetroffen die toegang kunnen bieden aan ruimtes onder het rieten dak, achter de boeiboorden en bij het platte dak van de aanbouw. Het gaat hierbij met name om zomer- en paarverblijfplaatsen voor dwergvleermuizen en wellicht ook Laatvlieger (bij de grotere kieren), maar ook kraamverblijven en kleine winterverblijven (bij een milde winter) zijn mogelijk aanwezig.

De bebouwing is niet geschikt als massawinterverblijfplaats. Vleermuizen hebben een voorkeur voor gebouwen die langzaam op de buitentemperatuur reageren. In de praktijk zijn dit veelal grote, hoge gebouwen van minimaal 10 meter hoogte met dikke muren. Hierbij valt te denken aan kerken, flatgebouwen en forten met een stabiele temperatuur. De boerderij en de overige gebouwen voldoen hier niet aan.

In en nabij het plangebied staan enkele grote bomen. Mogelijk bieden deze verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen, maar de bomen blijven behouden en vallen buiten de invloedssfeer van de ingreep. Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen binnen de invloedssfeer van het plangebied is daarmee uitgesloten.

Foerageergebied, vliegroutes en lichtverstoring

Boven en langs het plangebied wordt mogelijk gefoerageerd door vleermuizen. Hier is echter geen sprake van een foerageergebied dat van essentieel belang is voor vleermuizen. Er zijn in de directe omgeving voldoende mogelijkheden aanwezig. Tevens blijft tijdens en na de ruimtelijke ontwikkeling het plangebied geschikt als foerageergebied.

Vleermuizen gebruiken de lijnvormige landschappelijke structuren om zich te verplaatsen van verblijfplaats naar foerageergebied. Langs het plangebied zijn deze structuren aanwezig, maar

deze blijven behouden. Daarbij zijn er in de directe omgeving meerdere lijnvormige landschappelijke structuren aanwezig. Er is geen sprake van essentieel foerageergebied of vaste vliegroutes voor vleermuizen.

Lichtverstoring van foeragerende vleermuizen kan zich voordoen wanneer tijdens de werkzaamheden gebruik wordt gemaakt van bouwlampen tussen zonsondergang en zonsopkomst. Het is van belang om lichtverstoring op foeragerende vleermuizen te voorkomen, ook in de gebruiksfase. Door een toename van verlichting raken vleermuizen gedesoriënteerd en vinden zij hun weg niet terug naar hun verblijfplaatsen. Met de nieuwe inrichting moet daarom rekening worden gehouden met kunstmatige lichtbronnen om lichtverstoring te voorkomen.

Effect

De schuren en stallen zijn ongeschikt voor vleermuizen om hun verblijfplaats in te hebben. Hier is geen aanvullende onderzoek nodig voor de uitvoer van de werkzaamheden. De boerderij is echter (mogelijk) wél geschikt als vaste rust- en/of voortplantingsplaats van gebouwbewonende vleermuizen. De werkzaamheden leiden mogelijk tot verstoring of vernieling van jaarrond beschermde vaste rust- of voortplantingsplaatsen van deze soorten. Vleermuizen kunnen gedood en verwond worden tijdens de werkzaamheden. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk om aan- of afwezigheid van kraam-, zomer-, paarverblijfplaatsen vast te stellen. Zijn deze aanwezig dan leiden de werkzaamheden tot overtreding van één of meer verbodsbepalingen van de Omgevingswet en is een vergunning van de provincie Gelderland vereist.

De bomen langs het plangebied blijven behouden en staan hiermee buiten de invloedssfeer van de ingreep. De ingreep leidt niet tot verstoring of vernieling van jaarrond beschermde vaste rust- of voortplantingsplaatsen van boombewonende vleermuissoorten. Aanvullend onderzoek naar verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen is niet nodig.

De voorgenomen activiteiten hebben geen negatief effect op vaste vliegroutes of essentieel foerageergebied van vleermuizen, met uitzondering van mogelijke lichtverstoring tijdens de aanleg- en gebruiksfase.

2.4 Grondgebonden zoogdieren

Onder “grondgebonden zoogdieren” worden hier bedoeld alle zoogdieren, met uitzondering van vleermuizen, die vanuit de omgeving toegang hebben tot het terrein. In de nabije en verdere omgeving van het plangebied zijn in de laatste vijf jaar vanuit de NDFF waarnemingen bekend van de (niet-vrijgestelde) beschermde, grondgebonden zoogdiersoort: bever, bunzing, das, eekhoorn, otter en steenmarter. Daarnaast kunnen diverse algemene grondgebonden zoogdieren in de (ruime) omgeving van het plangebied voorkomen, waarvoor een provinciale vrijstelling geldt: egel, haas, konijn en algemene (spits-)muisachtigen.

Van de beschermde, niet vrijgestelde zoogdiersoorten is voornamelijk gelet op aanwezigheids-sporen, potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen en geschikt foerageergebied. Steenmarter kan voorkomen op erven en kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden in de buurt. Steenmarter komt tegenwoordig algemeen voor en is een echte cultuurvolger die vaak verblijfplaatsen in gebouwen en schuren, zowel binnen als buiten de bebouwde kom, heeft. Het plangebied is uitgebreid onderzocht op sporen van steenmarter. De schuren en stallen zijn overzichtelijk en goed inspecteerbaar. Er zijn geen vaste verblijfplaatsen en/of -sporen aangetroffen, zoals nesten, prooiresten, knaagsporen of uitwerpselen. Hoewel het gebied mogelijk interessant is voor steenmarter geeft ook opdrachtgever aan geen steenmarter te hebben waargenomen in of

rondom het plangebied. De bosschages en hagen rondom het plangebied en de nabije omgeving kunnen als jachtgebied fungeren; dit blijft echter ook na de ingreep het geval. Dit is ook het geval voor kleine marterachtigen als hermelijn en wezel; deze kunnen in deze begroeiing schuilplaatsen hebben, maar deze bosschages en hagen blijven behouden. Voor bunzing en eekhoorn ontbreken geschikte holtes in bomen door de afwezigheid van grote, dikke bomen met holtes of grote nesten in het plangebied. Vaste verblijfplaatsen van bunzing, eekhoorn, steenmarter en kleine marterachtigen binnen het plangebied kunnen als afwezig worden beschouwd.

Sporen die wijzen op de aanwezigheid van das in het plangebied, zoals wissels of wroetsporen, zijn eveneens niet aangetroffen. Het is ook niet aannemelijk dat deze op het terrein voortkomt en foerageert; hiervoor is het te cultuurlijk en zijn er in de omgeving betere mogelijkheden. Ook voor edelhert is het terrein te cultuurlijk ingericht om deel uit te maken van het essentiële leefgebied van deze soorten. De afwezigheid van water in de directe omgeving maakt het plangebied ongeschikt voor otter.

Haas, konijn, ree en vos kunnen in of in de nabije omgeving van het plangebied voorkomen, maar het plangebied is als leefgebied niet interessant voor deze soorten door de inrichting en het gebruik van het terrein, met uitzondering van de bosschages (deze blijven behouden). Er zijn in de directe omgeving betere mogelijkheden. Dit geldt eveneens voor algemene zoogdiersoorten, zoals egel, huis(spits)muis en veldmuis. Voor deze soorten geldt tevens een provinciale vrijstelling van de vergunningsplicht voor het overtreden van verbodsbepalingen in geval van ruimtelijke ingrepen. Wél is voor deze soorten de specifieke zorgplicht van toepassing.

Effect

Het plangebied is geen wezenlijk onderdeel van leefgebied van beschermde, grondgebonden zoogdiersoorten. Het plangebied is geen geschikt leefgebied en er zijn in de omgeving betere alternatieven te vinden. Rondom het plangebied kunnen de soorten voorkomen, maar dit valt buiten de invloedssfeer van de geplande werkzaamheden. Negatief effect op vaste verblijfplaatsen en functionele leefomgeving van beschermde, grondgebonden zoogdieren door de voorgenomen ingreep wordt uitgesloten. Voor de effecten op overige, algemene kleine zoogdiersoorten die onbeschermd zijn of waarvoor een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen geldt, is dit eveneens het geval. Het uitvoeren van nader onderzoek is voor wat betreft grondgebonden zoogdieren niet nodig.

2.5 Overige soorten (reptielen, amfibieën, vissen en ongewervelden)

De NDFD-data geven waarnemingen weer in de (verdere) omgeving van het onderzoeksgebied voor beschermde, overige soorten als beekprik, grote vos, hazelworm, poelkikker en rivierrombout.

Binnen het plangebied is geen permanent oppervlaktewater aanwezig. Leefgebied van vissen en voortplantingswater voor amfibieën ontbreekt in het plangebied. De meldingen van de beschermde amfibieën komen uit de verder gelegen poelen en natuurgebieden. Beschermde amfibieën stellen specifieke eisen aan hun leefomgeving die niet aanwezig zijn in het plangebied zelf. De aanwezigheid van beschermde amfibieën in het plangebied is uitgesloten. Mogelijk wordt het begroeide terrein rondom het plangebied buiten de voortplantingsperiode gebruikt door algemene amfibiesoorten, zoals bruine kikker, gewone pad, groene kikker en kleine watersalamander. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling. Wél is de zorgplicht van toepassing deze soorten.

Op de onderzoekslocatie ontbreekt eveneens geschikt leefgebied voor beschermde reptielen; het voldoet niet aan de specifieke voorwaarden waaraan potentieel leefgebied van beschermde reptielen moet voldoen. Het is te intensief in gebruik (geweest) en er zijn geen geschikte biotopen. De melding van hazelworm is op verdere afstand van het plangebied. Aanwezigheid van beschermde reptielen in het plangebied is uitgesloten.

Ook de meldingen van de beschermde ongewervelden komen uit de verdere omgeving van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn beschermde ongewervelden, alsmede hun habitat, niet aangetroffen. Geschikt leefgebied voor beschermde ongewervelden (libellen, kevers, weekdieren) ontbreekt in het plangebied en het plangebied is te cultureel en intensief in gebruik geweest. Hiermee kan de aanwezigheid van deze soorten worden uitgesloten.

Effect

Negatieve effecten op beschermde, niet-vrijgestelde reptielen, amfibieën, vissen en ongewervelden zijn uitgesloten. Er is geen nader onderzoek naar deze soortgroepen nodig.

Afb. 2.1 en 2.2 - Het overgrote deel van het erf is kaal met hier en daar algemene gras- en kruidachtigen, als straatgras, speenkruid en paardenbloem. Aan de voorzijde van de boerderij ligt een aangelegde voortuin met algemene tuinplanten.

Afb. 2.3 en 2.4 - De rieten kap van de boerderij is aan de binnenzijde niet afgetimmerd en is sluitend aan de buitenzijde; er zijn geen beschutte ruimtes beschikbaar voor verblijven voor huismus en/of vleermuizen.

Afb. 2.5 en 2.6 - De golfplaten daken van de schuren en stallen zijn niet afgewerkt aan de binnenzijde en de zolders zijn open. Voor huismus en vleermuizen zijn hier geen geschikte verblijfplaatsen. Tevens zijn er geen sporen van uilen of steenmarter aangetroffen.

Afb. 2.7 en 2.8 - Ook de varkensschuur heeft een enkel golfplaten dak. De muren van de schuren en stallen hebben geen spouw; ook hier zijn verblijfplaatsen van vleermuizen uitgesloten.

Afb. 2.9 en 2.10 - Binnenzijde kippenschuur met nestrestanten algemene broedvogel.

Afb. 2.11 en 2.12 - Aan de voorzijde van de boerderij zitten openingen groot genoeg voor vleermuizen om toegang te geven tot besloten ruimtes achter de boeiboorden (witte pijlen). Aan de zijkanten en achterkant sluit het houtwerk strak aan op de kap en de muren.

Afb. 2.13 en 2.14 - De scheur in de kippenschuur komt uit aan de binnenzijde. Door gebrek aan spouwruimte zijn hier geen mogelijkheden voor vleermuizen.

Afb. 2.15 - De schoorsteen heeft geen openingen en sluit goed aan op het dak. Mogelijkheden voor huismus en vleermuis ontbreken.

Afb. 2.16 - Het overwegend kale en onbegroeide erf biedt weinig mogelijkheden voor zoogdieren.

Afb. 2.17 en 2.18 - Enkele rommelige overhoekjes en bosschages zijn aanwezig. Het erf wordt opgeruimd en bosschages blijven zoveel mogelijk gehandhaafd.

Afb. 2.19 en 2.20 - De schuren en stallen waren goed te inspecteren op sporen van steenmarter en uilen. Er zijn geen verblijfplaatsen of andere sporen die wijzen op de aanwezigheid van deze soorten, aangetroffen.

3 RODE LIJST

Onder de Omgevingswet geldt een specifieke zorgplicht voor soorten van de Rode Lijst. Van de soorten van deze lijst die binnen het plangebied zijn aangetroffen of waarvan waarnemingen bekend zijn uit de omgeving, worden in dit hoofdstuk alleen de soorten die op de Rode Lijst als ten minste 'kwetsbaar' zijn beoordeeld en waarvoor het plangebied een wezenlijke functie heeft, beoordeeld. Voor soorten van de Rode Lijst waarvoor een wezenlijk negatief effect te verwachten is door toedoen van de geplande werkzaamheden, wordt aangegeven op welke manier aan de specifieke zorgplicht kan worden voldaan door aanpassing van de werkwijze, het implementeren van maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of door het bieden van compenserende voorzieningen.

3.1 Resultaten en effectbeoordeling

Vaatplanten

Vanuit de NDFF zijn geen waarnemingen bekend van bedreigde of kwetsbare Rode lijst-soorten in of nabij het plangebied. In het plangebied zelf worden plantensoorten van de Rode Lijst door het intensieve en cultureel karakter van het plangebied niet verwacht. Het is daarom uitgesloten dat de sloopwerkzaamheden een negatief effect hebben op mogelijke groeiplaatsen van bedreigde of kwetsbare soorten van de Rode Lijst.

Broedvogels

Voor vogelsoorten van de Rode Lijst die in de omgeving voorkomen geldt dezelfde effectbeoordeling als voor algemene broedvogels (zie paragraaf 2.2). Het plangebied is geschikt als broedlocatie voor vogels van de Rode Lijst. Wanneer werkzaamheden worden uitgevoerd tijdens het broedseizoen kunnen nesten beschadigd/vernietigd of verstoord worden, waardoor broedzorg gestaakt kan worden. Negatieve effecten op broedvogels zijn te voorkomen door met de werkzaamheden te starten buiten het broedseizoen. Het broedseizoen is geen vastgestelde periode, uitsluitend van belang is aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten. Indicatief wordt vaak de periode half maart - half augustus gehanteerd, omdat in deze periode de kans op broedgevallen het grootst is maar eerdere of latere broedgevallen van met name houtduif kunnen voorkomen. Van de te verwachten broedvogels is het nest alleen beschermd in de periode dat het voor de voortplanting gebruikt wordt, ofwel vanaf de nestbouw totdat de jongen het nest permanent verlaten hebben. Voer bij werkzaamheden binnen het broedseizoen altijd een broedvogelcheck uit om verstoring van eventuele broedgevallen te voorkomen.

Zoogdieren

Uit de directe omgeving zijn geen waarnemingen bekend, wel in de verdere omtrek (zie ook paragraaf 2.4). Gezien de ligging van het plangebied in een landelijke omgeving is het niet uitgesloten dat soorten gebruik maken van het plangebied. Voor algemene zoogdieren geldt echter dat er genoeg alternatieven in de omgeving aanwezig zijn of dat de mogelijkheden voor deze soorten op voorhand beperkt zijn. De geplande werkzaamheden worden op verruigd terrein uitgevoerd; dergelijk terrein is mogelijk geschikt als schuilplaats voor kleine zoogdieren. Indien schoningswerkzaamheden noodzakelijk blijken voor uitvoer van de ontwikkelingsplannen, bijvoorbeeld rooien, afzetten of maaien, is het noodzakelijk om deze werkzaamheden op een rustig tempo uit te voeren en in één richting, zodat eventueel aanwezige fauna tijd en ruimte heeft om een veilig heenkomen te zoeken. Met een bovenstaande werkwijze wordt voorkomen dat (jonge) dieren verwond of gedood worden. Houdt er rekening mee dat wanneer het terrein verder verruigt, het geschikter wordt als leefgebied voor kleine zoogdieren.

Insecten

Binnen het plangebied zijn bermen, (bloemrijke) akkerranden en andere groenstructuren niet aanwezig. De geschiktheid van het plangebied voor insecten wordt daarmee op voorhand beperkt geacht. Voor zeldzame insecten van de Rode Lijst, zoals soorten wilde bijen en kokerjuffers, is het plangebied geen onderdeel van leefgebied. Er wordt daarom geen wezenlijk negatief effect verwacht op insecten van de Rode Lijst die als ten minste 'kwetsbaar' zijn beoordeeld.

Overige soorten

Voor overige soorten van de Rode Lijst zijn geen waarnemingen bekend uit de omgeving (mossen en weekdieren). Het plangebied heeft geen functie voor deze soorten of er wordt geen negatief effect verwacht door toedoen van de geplande werkzaamheden.

3.2 Maatregelen zorgplicht

Het merendeel van de werkzaamheden vindt plaats op intensief gebruikt terrein, waar de kans op aantreffen van soorten van de Rode Lijst zeer gering is. Groenstroken zijn niet of nauwelijks aanwezig en er worden geen bomen gekapt. Er wordt daarom geen wezenlijk negatief effect verwacht op de meeste soorten van de Rode Lijst die in de omgeving voorkomen en die als ten minste 'kwetsbaar' zijn beoordeeld. Door herinrichting van het perceel kan de ecologische waarde van het plangebied versterkt worden en zijn in de toekomstige gebruiksfase meer mogelijkheden beschikbaar voor dergelijke soorten dan in de huidige situatie. Bij werkzaamheden in en nabij perceelsgrenzen (onder andere opgaande begroeiing, hagen of sloten/greppels) zijn negatieve effecten op soorten van de Rode Lijst echter niet uitgesloten. Hiervoor zijn de volgende maatregelen van toepassing, die ook gelden voor algemene soorten, zoals beschreven in het voorgaande hoofdstuk:

- Voer werkzaamheden op een rustig tempo uit en in één richting, zodat eventueel aanwezige fauna tijd en ruimte heeft om een veilig heenkomen te zoeken;
- Wanneer het dichtere/hogere begroeiing betreft, bijvoorbeeld wanneer het terrein na verloop van tijd verder verruigt, wordt geadviseerd om kort voor aanvang van de werkzaamheden een terreincheck uit (te laten) voeren of om het traject waaraan werkzaamheden plaatsvinden voor te lopen;
- Start werkzaamheden bij voorkeur buiten het broedseizoen, zodat de kans op verstoring van broedgevallen zoveel mogelijk wordt beperkt. Indien werkzaamheden worden gestart in het broedseizoen (grofweg tussen maart en augustus), laat dan een broedvogelcheck uitvoeren door een broedvogelkundige. Indien broedende vogels worden aangetroffen moeten werkzaamheden worden uitgesteld of moeten mitigerende maatregelen (bijv. een verstoringvrije zone rondom het nest) worden getroffen om verstoring te voorkomen.

4 GEBIEDSBESCHERMING

De Omgevingswet maakt onderscheidt tussen activiteiten met gevolgen voor Natura 2000-gebieden of bijzondere nationale natuurgebieden en activiteiten met betrekking tot dieren of planten in het wild. Bij het onderdeel 'activiteiten met gevolgen voor Natura 2000-gebieden of bijzondere nationale natuurgebieden' wordt de aanwezigheid van beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000-gebieden en provinciaal beschermde gebieden, waaronder het Gelders Natuurnetwerk, en de beoordeling of er van het voornemen een (in)direct effect uitgaat, behandeld. Is er sprake van een (mogelijk) negatief effect, dan is planaanpassing en/of nader onderzoek nodig.

4.1 Natura 2000

Het plangebied ligt op meer dan 2,6 kilometer ten oosten van Natura 2000-gebied 'Veluwe' en op ruim 2 kilometer ten westen van Natura 2000-gebied 'Rijntakken' (zie afbeelding 3.1). Gezien de aard en schaal van het project -het gebruik van het plangebied verandert niet- en de grote afstand tot de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn directe negatieve effecten op aangewezen soorten en habitattypen van het Natura 2000-gebied uitgesloten, met mogelijke uitzondering van externe effecten door stikstof tijdens de realisatiefase en toekomstige gebruiksfase.

Effect

Gezien de aard en schaal van de ontwikkelingen en de afstand tot de Natura 2000-gebieden zijn negatieve effecten op aangewezen soorten en habitattypen van het Natura 2000-gebieden 'Rijntakken' en 'Veluwe' uitgesloten. Verdiepende toetsing van effecten op Natura 2000-gebied is niet aan de orde, met uitzondering van een mogelijke toename van de stikstofemissie..

4.2 Provinciaal beschermde gebieden

Het plangebied ligt buiten het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone (zie afbeelding 3.2). Er worden geen negatieve effecten verwacht op de ecologische doelstellingen en kernkwaliteiten van het GNN en GO, doordat er geen externe werking uitgaat van de ingreep op GNN en GO.

Effect

De ontwikkelingen leiden niet tot externe negatieve effecten op de kernkwaliteiten en doelstellingen van het van het GNN en GO, doordat het plangebied buiten deze zones ligt. Het uitvoeren van een 'nee, tenzij'-toets is niet aan de orde.

4.3 Houtopstanden

Buiten de bebouwde kom zijn houtopstanden van meer dan 10 are of bomenrijen bestaande uit meer dan 20 bomen beschermd door de provincie. De kap van bomen binnen zo'n structuur is niet toegestaan zonder toestemming van de provincie. Het plangebied ligt buiten de bebouwde kom, maar er worden geen bomen gekapt. Er is daarom op voorhand al geen sprake van aantasting van beschermde houtopstanden, zoals beschreven in afdeling 11.3 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Er zijn geen vervolgacties nodig ten aanzien van beschermde houtopstanden.

Afb. 3.1 - De (globale) ligging van het plangebied (rode stip) ten opzichte van het aaneengesloten Natura 2000-gebied en 'Veluwe' en 'Rijntakken'. Bron: Provincie Gelderland.

Afb. 3.2 - De ligging van het plangebied (rode stip) ten opzichte van het GNN (donkergroen) en GO (lichtgroen). Het plangebied geen onderdeel van GNN of GO. Negatieve effecten op de ecologische doelstellingen en kernkwaliteiten van GNN en GO zijn uitgesloten. Bron: Geoportaal Gelderland.

5 CONCLUSIES EN ADVIES

5.1 Overzicht van de bevindingen

Soortbescherming	Aanwezig	Effect	Overtreding Ow	Nader onderzoek	Advies
Flora - beschermde soorten	nee	geen	nee	nee	geen
Vogels - jaarrond beschermde nesten	nee	geen	nee	nee	geen
Vogels - algemene broedvogels	mogelijk	mogelijk	mogelijk	nee	werken buiten broedseizoen
Vleermuizen - verblijfplaatsen gebouwbewonend	mogelijk	mogelijk	mogelijk	ja	nader onderzoek vleermuizen bij renovatie boerderij
Vleermuizen - verblijfplaatsen boombewonend	nee	geen	nee	nee	geen
Vleermuizen - ess. vliegroute/foeragegebied	nee	geen	nee	nee	geen
Vleermuizen - lichtverstoring	mogelijk	mogelijk	nee, mits...	nee, mits...	voorkom lichtverstoring
Overige zoogdieren - beschermd	nee	geen	nee	nee	geen
Overige beschermde soorten	nee	geen	nee	nee	geen
Overige soorten - vrijgesteld of niet beschermd	mogelijk	mogelijk	nee, wel zorgplicht	nee	zorgplicht
Gebiedsbescherming	Aanwezig	Effect	Overtreding Ow	Nader onderzoek	Advies
Natura 2000 - doelsoorten/habitattypen	nabij	geen	nee	nee	geen
Natura 2000 - stikstof	mogelijk	mogelijk	n.v.t.	AERIUS	zie bij 5.2
GNN en GO	GO	geen	nee	nee	geen

5.2 Conclusies en aanbevelingen

Vogels - algemene broedvogels

- Voorkom aantasting of verstoring van bezette nesten van algemene broedvogels in de bebouwing, bomen en andere groenstructuren binnen invloedssfeer van de werkzaamheden tijdens het broedseizoen. Laat bij twijfel altijd een broedvogelcheck uitvoeren. In de periode maart t/m augustus is de kans op broedgevallen het grootst. Het broedseizoen is geen vastgestelde periode, uitsluitend van belang is de aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten. Indicatief wordt vaak de periode half maart – half augustus gehanteerd, omdat in deze periode de kans op broedgevallen het grootst is, maar met name duiven kunnen tot ver buiten deze periode broeden;
- Werkzaamheden tijdens de broedperiode van de te verwachte soorten kunnen leiden tot sterk negatieve effecten op broedende vogels. Het verstoren of vernielen van bezette nesten is een overtreding van de Omgevingswet; Bal artikel 11.37 lid 1b (opzettelijk vernielen, beschadigen of weghalen van nesten of rustplaatsen) en lid 1d (opzettelijk verstoren) en dient altijd voorkomen te worden.

Vleermuizen

- De boerderij is (mogelijk) geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen, zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Bij de overige bebouwing is de aanwezigheid van gebouwbewonende vleermuizen uitgesloten;

- De ingreep leidt bij werkzaamheden aan de boerderij mogelijk tot verstoring of vernieling van jaarrond beschermde vaste rust- of voortplantingsplaatsen van deze soorten. Vleermuizen kunnen gedood en verwond worden tijdens de werkzaamheden. De werkzaamheden kunnen daarom leiden tot overtreding van de Omgevingswet; Bal artikel 11.46 lid 1a (doden of verwonden), lid 1b (opzettelijk verstoren) en lid 1d (beschadigen/vernielen van verblijfplaatsen). Nader onderzoek is noodzakelijk om vast te stellen of vleermuizen daadwerkelijk de bebouwing gebruiken als vaste rust- en verblijfplaats en zo ja, om welke soort en welke functies (zomer-, kraam- en/of paarverblijfplaats) het gaat;
- Het onderzoek dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen van het Vleermuisprotocol 2021 (opgesteld door onder andere Zoogdierverseniging en NGB). Het onderzoek bestaat uit drie nachtelijke inventarisaties in de periode 15 mei - 15 juli en twee nachtelijke inventarisaties in de periode 15 augustus – 30 september en onder de juiste omstandigheden;
- Wanneer verblijfplaatsen worden aangetroffen dient bij de provincie Gelderland een vergunning aangevraagd te worden. In dat geval dient ter onderbouwing van de vergunningsaanvraag een projectplan te worden opgesteld om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld door het tijdig aanbieden van geschikte alternatieven, het werken buiten de kwetsbare perioden en het aanpassen van de werkwijze. Ook moet er sprake zijn van een in de Habitatrichtlijn genoemd wettelijk belang en moet alternatievenafweging plaatsvinden;
- Vanuit de specifieke zorgplicht, Bal art. 11.27, dient een toename van verlichting voorkomen te worden tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie, met name tijdens de actieve periode van vleermuizen. De actieve periode van vleermuizen loopt globaal van april t/m november, waarbij ze tussen zonsondergang en zonsopkomst daadwerkelijk vliegen en gevoelig zijn voor verstoring. Werk daarom bij voorkeur uitsluitend tussen zonsopkomst en zonsondergang. Wanneer het onvermijdelijk is om verlichting toe te passen, gebruik dan bijvoorbeeld afschermende armaturen, beperk de verlichtingshoogte tot maximaal 3 meter, gebruik eventueel vleermuisvriendelijke verlichting (zogenoeten 'batlampen') en plaats niet meer verlichting dan nodig. Te allen tijde mag de verlichting niet gericht zijn op de boomkronen.

Overige zoogdieren

- Aanwezigheid van overige beschermde grondgebonden zoogdieren is uitgesloten. Wel kunnen enkele algemene kleine soorten voorkomen in het plangebied, zoals egel, konijn, huismuis, huisspitsmuis en veldmuis. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling en is geen nader onderzoek nodig. Wel is de zorgplicht van toepassing.

Overige soortgroepen

- Wat betreft beschermde soorten uit overige soortgroepen (amfibieën, vissen, reptielen, ongewervelden en flora) is aanwezigheid binnen het plangebied uitgesloten. Er zijn geen vervolgacties nodig ten aanzien van beschermde soorten uit overige soortgroepen. Houd wel rekening met de zorgplicht die geldt voor alle dieren, beschermd of niet. Dit geldt met name voor algemene amfibieën; voer werkzaamheden op een rustig tempo uit en in één richting zodat eventueel aanwezige fauna tijd en ruimte heeft om een veilig heenkomen te zoeken.

Zorgplicht en calamiteiten

- Ten aanzien van álle dieren en planten (beschermd of niet beschermd) geldt de specifieke zorgplicht. Met name geldt dit voor algemene soorten zoogdieren en amfibieën, waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. Dit houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen moeten worden en dat er ‘met zorg voor de natuur’ gewerkt dient te worden;
- Worden er tijdens de werkzaamheden toch beschermde soorten aangetroffen, leg dan het werk tijdelijk stil en neem contact op met een ecologisch deskundige (volgens omschrijving van het RVO) op het gebied van flora en fauna. Overleg met de deskundige en het bevoegd gezag moet in dat geval duidelijk maken hoe met de ontstane situatie kan worden omgegaan.

Gebiedsbescherming

- De voorgenomen ingreep leidt niet tot negatieve effecten op doelstellingen of kernkwaliteiten van Natura 2000-gebieden, GNN of GO, met mogelijke uitzondering van stikstofgevoeligheid op Natura 2000-gebied. Nadere toetsing naar effecten op aangewezen doelsoorten voor Natura 2000-gebieden zijn niet aan de orde, met uitzondering van een stikstofberekening (AERIUS) voor de aanlegfase en toekomstige gebruiksfase.

BIJLAGE 1 SAMENVATTING WETTELIJK KADER

Bij een verkennende natuurtoets wordt de ingreep getoetst aan de Omgevingswet en provinciale gebiedsbescherming. Deze bijlage betreft een korte samenvatting van deze wetgeving.

Omgevingswet in het kort

De Omgevingswet (Ow) is de huidige wetgeving in de Nederlandse wet die bescherming van natuurgebieden reguleert. De wet vervangt sinds 1 januari 2024 de Wet natuurbescherming, die in 2017 werd ingevoerd als samenvoeging van de daarvoor geldende natuurwetten: de Flora- en Faunawet voor dieren en plantensoorten, de Natuurbeschermingswet voor natuurgebieden en landschappen en de Boswet voor bos- en houtopstanden. Deze wetten zijn destijds samengevoegd om de wetgeving omtrent natuurbescherming duidelijker en overzichtelijker te maken. De nieuwe Omgevingswet regelt zowel de bescherming van natuurgebieden als die van individuele soorten en bijbehorende habitats.

Zorgplicht

In artikel 11.27 Bal wordt de specifieke zorgplicht uitgewerkt. In deze zorgplicht is bepaald dat iedereen zorg draagt voor natuurgebieden, planten en dieren. Een handeling valt onder een specifieke zorgplicht als degene die de activiteit verricht weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die handeling nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving. Ook iets nalaten kan onder de specifieke zorgplicht vallen.

Degene die een activiteit verricht is verplicht:

- Alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- Voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken;
- Als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

Het is verboden een activiteit te verrichten of na te laten als door het verrichten of nalaten daarvan aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving ontstaan of dreigen te ontstaan. De specifieke zorgplicht geldt bij alle dier- en plantensoorten, dus bij (inter)nationaal beschermde soorten én bij andere soorten.

Soortenbescherming

De soortenbescherming bestaat uit drie beschermingsregimes met ieder hun eigen beschermde soortenlijsten en verbodsbepalingen:

- De Vogelrichtlijnsoorten (VR);
- De Habitatrichtlijnsoorten (HR);
- Overige soorten (genoemd in bijlage IX behorend bij artikel 11.54 van het besluit activiteiten leefomgeving).

Per beschermingsregime is vastgesteld aan welke voorwaarden voldaan moet worden om een omgevingsvergunning of vrijstelling verleend te krijgen door het bevoegd gezag (de provincie). Een tabel met een samenvatting van de geldende verbodsbepalingen is op de volgende pagina opgenomen (tabel 1.1).

De beschermde soorten uit de Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR) zijn vastgesteld door de EU.

Voor de soorten uit de derde categorie geldt dat provincies de vrijheid hebben om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Gedetailleerde informatie over het onderdeel soortenbescherming, inclusief lijsten van beschermde soorten, is onder meer te vinden op de website van de Rijksoverheid.

Tabel A - Samenvatting verbodsbepalingen soortenbescherming Omgevingswet, beschreven in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)

Paragraaf	Artikel	Lid	Verbodsbepaling
§11.2.2. Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning soorten Vogelrichtlijn	11.37	1	Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
		1a	Het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn;
		1b	Het opzettelijk vernielen van of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder a, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;
		1c	Het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels als bedoeld onder a; of
		1d	Het opzettelijk storen van vogels als bedoeld onder a.
	3		Het verbod op het opzettelijk storen van vogels, bedoeld in het eerste lid, onder d, geldt niet, als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort.
§11.2.3. Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning soorten Habitatrichtlijn	11.46	1	Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten geldt voor:
		1a	Het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
		1b	Het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
		1c	Het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;
		1d	Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en
		1e	Het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.
§11.2.4. Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning andere soorten	11.54	1	Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor: Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
		1a	Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;
		1b	Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en
		1c	Het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen, of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.

Het wegnemen van nesten is toegestaan MITS buiten het broedseizoen en niet behorend tot een soort met een jaarrond beschermd nest.

Gebiedsbescherming

De Omgevingswet regelt de bescherming van de door de EU aangewezen beschermde gebieden, genaamd Natura 2000-gebieden. Natura 2000-gebieden zijn opgedeeld in Vogelrichtlijn-gebieden en Habitatrichtlijn-gebieden. Alle activiteiten die een mogelijk negatief effect kunnen hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden, mits een vergunning is uitgegeven na het uitvoeren van een Habitattoets. Uit deze Habitattoets moet zijn gebleken dat door de geplande activiteiten geen natuurlijke kenmerken van het gebied worden aangetast. Daarnaast moet zijn gebleken dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende provincie.

Bovendien verordent de wet de provincies om natuur aan te wijzen met bijzondere natuurlijke of landschappelijke waarde onder het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen ecologische hoofdstructuur). De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Zij wijzen in hun structuurvisie of verordening de gebieden aan die onder het NNN vallen. In of in de nabijheid van een NNN-gebied geldt het 'nee, tenzij'-principe: nieuwe plannen of projecten zijn niet toegestaan als ze de wezenlijke (potentiële) waarden en kenmerken van het NNN-gebied significant aantasten, tenzij er sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn. De schade dient in dat geval door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt te worden. De restschade dient te worden gecompenseerd. Het Gelders Natuurnetwerk maakt onderdeel uit van het NNN.

Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringsfunctie en hadden onder de Wet natuurbescherming geen juridische status. Onder de huidige wetgeving (Omgevingswet) betekent plaatsing op de lijst niet automatisch dat de soort beschermd is; daarvoor is opname van de soort onder de Omgevingswet nodig. De Omgevingswet voorziet echter wel in enige mate in bescherming voor soorten van de Rode Lijst door de specifieke zorgplicht. De Omgevingswet vereist van provincies dat zij de nodige maatregelen nemen voor het behoud en herstel van soorten van de Rode Lijst. Eventuele negatieve effecten op Rode Lijst-soorten door toedoen van ruimtelijke ingrepen of ontwikkelingen dienen door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt en/of gecompenseerd te worden.

